

Ο κατήφορος του ολυμπιακού πνεύματος

Από τον Κωνσταντίνο Δαμιανό

Όλοι μας σχεδόν, λίγο-πολύ παρακολούθησαμε τους τελευταίους Ολυμπιακούς Αγώνες, ελαχιστότατοι εκ τους σύνεγγυς και οι άληθοι μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Αποθαύσαμε τις φαντασμαγορικές τελετές έναρξης τους.

Είδαμε λεπτό προς λεπτό τις υπεράνθρωπες προσπάθειες των αθλητών. Θαυμάσαμε τις καταπληκτικές και πολλαπλές φορές απίστευτες επιδόσεις. Μείναμε έκπληκτοι από τα θεαματικά αθλήματα, τα πολλαπλά στάδια και τους μοντέρμους χώρους διεξαγωγής τους.

Εντυπωσιαστήκαμε από αυτό το φανταχτερό πανηγύρι. Διερωτηθήκαμε όμως ποτέ για το παρόν και το μέλλον αυτού του ιερού θεσμού ή ο ενθουσιασμός μας βλήπτοντάς τους δεν μας έδωσε περιθώρια προβληματισμού; Νοιαστήκαμε για το μαρασμό και το χαντάκωμα του θεσμού ή θαμπωθήκαμε από το θέαμα και παραμερίσαμε ασυνείδητα τέτοιες σκέψεις;

Η περίφημη ομηρική φράση «αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άθλων» (πάντα να αριστεύεις και να ξεπερνάς τους άθλους» και το ρητό «νους υγιής εν σώματι υγιεί» υπήρξαν πάντοτε ύψιστα ιδανικά της αρχαιότητας. Έτσι ο

αθλητισμός ξεκίνησε από κάποια βιολογική και κοινωνική ανάγκη και σταδιακά δημιουργήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Οι αγώνες στην αρχαία Ολυμπία ήταν ένα κράμα αθλητικών και πνευματικών αγώνων.

Εκτός του ανταγωνιστικού τους χαρακτήρα, σκόπευαν στην ανάδειξη του ηρωισμού και της αρετής και διεξάγονταν μέσα σε ένα κλίμα σεβασμού προς τους θεούς, τους προγόνους, τις παραδόσεις και την ελληνική φύση.

Η μοντέρνα έκδοση των αγώνων βασίζεται σε μια διαφορετική κοσμοθεωρία. Πολλοί πιστεύουν ότι αυτό συμβαίνει αναπόφευκτα και δικαιολογημένα. Αφού για να γίνουν κατανοητοί στους ανθρώπους της εποχής μας και να δώσουν το στίγμα τους οι ιεροί αυτοί αγώνες θα πρέπει πρώτα να προσαρμοστούν αναγκαστικά στα σημερινά δεδομένα.

Παρόλο που κατανοώ το γεγονός ότι η υλιστική εποχή που ζούμε έχει αντίκτυπο και στους Ολυμπιακούς Αγώνες, με ηυπεί αφάνταστα το ότι οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες φέρουν ένα σύνολο χαρακτηριστικών που συνιστούν ύβριν κατά του αρχαίου ελληνικού κόσμου.

Στην αρχαία Ελλάδα ο αθλητισμός

ήταν στοιχείο ζωής. Η φοίτηση στα λεγόμενα Γυμνάσια, δημόσια γυμναστήρια, ήταν μέρος του καθημερινού βίου. Μέσα από την άθληση οι αρχαίοι Έλληνες επιδίωκαν την αρετή και την υπεροχή όχι μόνο στο σώμα αλλή και στο πνευματικό επίπεδο.

Με τη συνεχή άσκηση ανέπτυσσαν τις απαραίτητες για την καθημερινή αλλή και γιοθημική ζωή φυσικές ικανότητες, τη σωματική δύναμη, την αντοχή, την ταχύτητα, ακόμα και την επινοητικότητα και τη φρόνηση. Δεν φαίνονταν να ενδιαφέρονταν για τον πρωταθλητισμό.

Αφού και μόνο η συμμετοχή τους στους Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν αξιόπαινη και σημαντική. Επίσης οι σοφοί άνδρες, παρόλο που ήταν υπέρ της άθλησης, καταδίκάζαν ως επικίνδυνη την υπερβολή, ήταν ενάντια στην υπεράθληση σύμφωνα με το ρητό «παν μέτρον άριστον».

Στις μέρες μας ακόμα και τα πρωτεία των αγώνων αντικαταστάθηκαν από ρεκόρ και βασικό τους στοιχείο αποτελεί το κυνήγι των μεγάλων επιδόσεων. Οι επαγγελματίες πια αθλητές δέχονται τεράστιες ψυχοθολογικές πιέσεις και χρηματικές προκλήσεις για να καταρρίψουν ρεκόρ προηγούμενων ολυμπιάδων. Η χρησιμοποίηση αθέμιτων μέσων διάκρισης από αθλητές ήρθε σαν φυσικό επακόλουθο.

Όλο και περισσότερες περιπτώσεις

ντόπιγκ αθλητών βλέπουν το φως της δημοσιότητας. Οι αθλητές καταφεύγουν στην κατανάλωση αναβολικών και στη χρησιμοποίηση βιομηχανικών προϊόντων στοχεύοντας σε υψηλές επιδόσεις σε κάποιον αγώνα, αδιαφορώντας για τις τραγικές συνέπειες που έχουν οι ουσίες αυτές στην υγεία τους. Η αλλοίωση του χαρακτήρα των αθλητών προδίδει το αρχαίο αθλητικό ιδεώδες του «ευ αγωνίζεσθαι».

Ο αθλητισμός στην πρώτη του μορφή σκοπό είχε την επικοινωνία ανάμεσα στα άτομα και τα κράτη, τον παραμερισμό των επιμέρους διαφορών και τη δημιουργία κοινής συνείδησης. Κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, ιερή εκχειρία σαν άγραφος κανόνας δικαίου έγινε σεβαστή από όλους τους Έλληνες.

Τότε το ολυμπιακό πνεύμα ενίσχυε την ενότητα του ελληνισμού. Αντίθετα σήμερα, το ολυμπιακό πνεύμα έχει βυθιστεί στη λήσση των συμφερόντων και το αίμα των ποθέμων. Τρεις σύγχρονες ολυμπιάδες μεταιώθηκαν λόγω των Παγκοσμίων Ποθέμων και του Ρωσο-Ιαπωνικού.

Τα μισά σχεδόν κράτη του κόσμου μποϊκοτάρραν τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Μόσχας (1980) και σε αντίποινα το ίδιο έπραξαν μετά από τέσσερα χρόνια στο Λος Άντζελες τα κράτη του ανατολικού μπλοκ.

Κάθε τέσσερα χρόνια οι αγώνες μεταφέρονται από πόλη σε πόλη. Τα μικρά κράτη παραμερίστηκαν μια για πάντα από τη διοργάνωση του ιερού θεσμού εξαιτίας των οικονομικών, αφού τα ποσά που ξοδεύονται είναι αστρονομικά. Οι μικροί λαοί, ανεξάρτητα από την ιστορία και το παρελθόν τους, καταδικάστηκαν από την ιστορία μια για πάντα να παρακοιηθούν τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων από τους μεγάλους. Επίσης, οι αθηναίους από τις πλούσιες χώρες έχουν στη διάθεση τους μέσα προπονήσεων υψηλής τεχνολογίας και σύγχρονο αθλητικό εξοπλισμό που τους δίνει σοβαρό πλεονέκτημα στους αγώνες.

Η αναμέτρηση των αθλητών γίνεται πάνω σε δίκαιη βάση. Όλα αυτά δεν συνάδουν με το πνεύμα ισότητας μεταξύ των αθλητών, ανεξαρτήτως κοινωνικής θέσης, καταγωγής του πλούτου στο οποίο προέβησαν οι αρχαίοι ημών πρόγονοι μέσα από τους αγώνες.

Οι αρχαίοι Έλληνες εμπνεύστηκαν το άθλημα του Μαραθώνιου από την ιστορία ενός νεαρού άνδρα, του Φειδιππίδη, ο οποίος διένυσε απόσταση 47 μιλίων από την πεδιάδα του Μαραθώνα ως την Αθήνα για να μεταφέρει το μήνυμα της νίκης στους Έλληνες και άφησε την τελευταία του ανάσα φτάνοντας και διαηλιώνοντας το χαρμόσυνο γεγονός.

Ο Μαραθώνιος αντιπροσώπευσε το ιδανικό του πατριωτισμού πέρα από τις φυσικές δυνάμεις και όρια αντοχής του ανθρώπου. Το μήνυμα του άθλου του Φειδιππίδη και του σημερινού Μαραθωνίου έχει μεταποιηθεί σε διαφημιστικά σλόγκαν όπως: Πιες Κόκα-Κόλα ή φάε Μακντόναλτς κτλ.

Η εποχή όπου οι Ολυμπιακοί Αγώνες χαρακτηρίζονταν από μια αθηθινή αφιλοκερδή άμιλλα, μια τίμια προσπάθεια για τιμητική διάκριση και μόνο γι' αυτή, έχει δύσει μαζί με το αρχαίο πνεύμα του Ολυμπισμού. Σήμερα μας προσφέρουν θέαμα αντί αυτών και δυστυχώς η κοινωνία μας παθητικά δέχεται. Και για να μιλήσω αθηγορικά, το σύνθημα του λαού κατά της δικτατορίας στην Ελλάδα πριν ακόμα το γεγονός του Πολυτεχνείου ήταν: «Κάτω το ποδόσφαιρο». Οι τότε δικτάτορες αντί για δημοκρατία και ελευθερία... πρόσφεραν μπάλα. Αν όχι άρτον, πάντως θέαμα που χαρακτηρίστηκε το «όπιο του λαού». Αφού χορταίνει το μάτι ο άνθρωπος δεν χρειάζεται να γεμίσει το κεφάλι. Η συνειδητοποίηση και μόνο αυτού του γεγονότος θα αφυπνίσει την κοινωνία από το λήθαργο και την αδράνεια. Σαν απόγονοι των αρχαίων Ελλήνων θα πρέπει να αντισταθούμε στο διασυρμό του αρχαίου θάνατου πνεύματος.